

Zaaknummer: 2015/38570

Raadsvergadering d.d. 8 december 2015 agendapunt 11

Aan:

De Gemeenteraad

Vries, 24 november 2015

Portefeuillehouder:	mevr. N. Hofstra
Behandelend ambtenaar:	mevr. M.T. Jonker
Doorkiesnummer:	0592 - 266 972
E-mail adres:	m.jonker@tynaarlo.nl
Bijlagen:	
- Raadsbesluit (bijgevoegd)	
- Toelichting op de voorgestelde begrotingsmutaties (bijlage 2)	
- Geprognostiseerd verloop van de Argi 2016 t/m 2025 en de ontwikkeling van het weerstandsvermogen (bijlage 3)	
- Uitwerking thema's sociaal domein, accommodatiebeleid en beheer en onderhoud openbare ruimte (bijlage 4)	

Onderwerp

Inpassing thema's in begroting 2016 - 2019

Gevraagd besluit

1. Ten aanzien van het sociaal domein:
 - a. Instemmen met de uitwerking van het thema sociaal domein zoals opgenomen in bijlage 4;
 - b. Kennisnemen met het verwachte tekort 2016 ad. € 1 miljoen op basis van de meest recente informatie;
 - c. In de begroting 2016 nog geen aanpassing van het budget voor het sociaal domein doorvoeren, maar de informatie uit de monitor bij de voorjaarsbrief 2016 en najaarsbrief 2016 afwachten;
 - d. Instemmen met het tot uitdrukking brengen van het tekort op het sociaal domein 2016 in het rekeningresultaat 2016.
2. Ten aanzien van het accommodatiebeleid:
 - a. Instemmen met de uitwerking van het thema accommodatiebeleid zoals opgenomen in bijlage 4;
 - b. Voor Eelde-Paterswolde kiezen voor sloop van de huidige sportaccommodaties (sportcomplex de Marsch en gymzaal de Kooi) en inzetten op nieuwbouw van een dubbele sporthal in de wijk Grote Veer;
 - c. Voor Tynaarlo kiezen voor sloop van de huidige gymzaal en het aangebouwde dorps huis en inzetten op nieuwbouw van een gymzaal met basisafmetingen. Deze nieuwbouw incidenteel dekken door het vormen van een bestemmingsreserve ten laste van de Argi. Hierbij tevens besluiten SV Tynaarlo tot 1 februari 2016 de mogelijkheid geven de extra financiële middelen (zowel t.b.v. bouwinvestering als exploitatielasten) bijdragen voor realisatie van een gymzaal-plus (gymzaal met grotere afmetingen);
 - d. In lijn met de kadernota van 30 juli jl. voor Vries kiezen voor het aanpassen van sporthal de Kamp en sloop van gymzaal de Fledders.
 - e. De interne rekenrente die in de perspectievennota 2013 is bijgesteld van 4,5% naar 3,5% voor nieuwe investeringen ook van toepassing laten zijn voor de reeds gerealiseerde MFA Borchkwartier, MFA Ydershoes, MFA De Zeijer Hoogte en vernieuwbouw van de Menso Altingschool;
 - f. In lijn met de nota activeren, waarderen en afschrijven (vastgesteld 10 november jl.) de kapitaallasten voor MFA Borchkwartier structureel dekken uit de voor het accommodatiebeleid beschikbare middelen.

De bestemmingsreserve MFA Borchkwartier per 1-1-2016 opheffen en het saldo ad. € 4.259.000 overhevelen naar de Argi.

- g. De reserve IAB per 1-1-2016 opheffen en het saldo ad. € 7.584.500 overhevelen naar de Argi.
 - h. In lijn met de nota activeren, waarderen en afschrijven (vastgesteld 10 november jl.) de kapitaallasten voor MFA Ydershoes en MFA De Zeijerhoogte incidenteel dekken. Hiervoor per 1 januari 2016 een bestemmingsreserve vormen ter dekking van de kapitaallasten voor de resterende looptijd. Voor MFA Ydershoes gaat het om een bestemmingsreserve van € 5.305.000 en voor MFA De Zeijerhoogte om een bestemmingsreserve van € 5.124.000. Deze bestemmingsreserves worden gevormd ten laste van de Argi.
 - i. In het verlengde van het besluit van 30 juni jl. om in 2016 voor Zuidlaren een integraal plan opstellen voor de gemeentelijke onderwijs- en sportaccommodaties. In de berekening van de structureel benodigde middelen van € 2.204.500 rekening houden met een inschatting van de kosten behorende bij de uitvoering van het accommodatiebeleid in Zuidlaren.
 - j. Aan de voor het accommodatiebeleid beschikbare structurele middelen per 1-1-2017 ad. € 1.942.000 (peil 2016) structureel € 262.500 toevoegen, zodat de voor het accommodatiebeleid beschikbare middelen per 1-1-2017 € 2.204.500 (peil 2016) bedragen.
 - k. De incidenteel benodigde middelen, raming circa € 7.444.000 miljoen (hst. 9.4 van de uitwerking zoals opgenomen in bijlage 2), beschikbaar stellen ten laste van de Argi.
3. Ten aanzien van beheer en onderhoud openbare ruimte:
- a. Instemmen met de uitwerking van het thema beheer en onderhoud openbare ruimte zoals opgenomen in bijlage 4;
 - b. Het budget voor groenonderhoud met ingang van 2017 met € 50.000 (peil 2016) structureel verhogen;
 - c. Voor wegonderhoud instemmen met het scenario maatwerk en aan het budget voor wegonderhoud met ingang van 2017 € 489.968 (peil 2016) structureel toevoegen en vanaf 2018 hieraan € 200.000 (peil 2016) structureel toevoegen in verband met mogelijk wegvallen van aanbestedingsvoordelen;
 - d. Met ingang van 2017 een structureel budget voor kapitaallasten van € 224.770 (peil 2016) beschikbaar stellen voor de kapitaallasten behorende bij wegonderhoud behorende bij rioolvervanging (inclusief leefbaarheid);
 - e. Voor kunstwerken voor 2017 een bedrag van € 12.602 (peil 2016) beschikbaar stellen en vanaf 2018 dit bedrag verhogen naar € 210.957 (peil 2016);
 - f. Voor de kapitaallasten behorende bij de vervanging van verkeersregelinstallaties met ingang van 2017 een structureel budget van € 9.533 beschikbaar stellen.

Wat willen wij hiermee bereiken?

Algemeen

Wij hebben geconstateerd dat voor onze wettelijke taak c.q. ambities in het sociaal domein, accommodatiebeleid en beheer en onderhoud openbare ruimte onvoldoende middelen beschikbaar waren in de begroting. Dit heeft tot nader onderzoek van deze thema's geleid. De uitwerking van de thema's heeft u op 3 november jl. van ons ontvangen. In deze uitwerking is opgenomen welke tekorten er bestaan en welke mogelijkheden er bestaan om keuzes te maken ten aanzien van het uitvoeringsniveau. Het uitgangspunt is dat we voor elk thema minimaal de noodzakelijke budgetten in de begroting willen opnemen om aan onze wettelijke verantwoordelijkheid te voldoen.

We streven naar een financieel duurzaam houdbare begroting. Dit betekent onder meer dat we structurele lasten willen dekken uit structurele baten. Ook betekent dit dat we de risico's die we lopen goed in beeld willen hebben om verrassingen zoveel mogelijk te voorkomen. En het betekent ook dat we ervoor willen zorgen dat we 'op tijd' budgetten beschikbaar hebben voor (noodzakelijke) (vervangings)investeringen. Financieel beleid met oog voor de toekomst: houdbaar, transparant en passend bij een lenige en slagvaardige organisatie.

Accommodatiebeleid en BOR

Voor de thema's accommodatiebeleid (zowel de onderwijsgebouwen als de sportvoorzieningen) en beheer en onderhoud openbare ruimte is al enige tijd bekend dat de hiervoor beschikbare middelen ontoereikend zijn om de ambities te kunnen realiseren en vol te kunnen houden. Met incidentele middelen en tussentijdse reparaties hebben we veel in stand kunnen houden. Voor een financieel houdbare begroting, waarbij we niet aan kapitaalvernietiging willen doen, is het van belang dat we steeds voldoende dekkingsmiddelen voor de kapitaallasten en onderhoud in de begroting hebben staan. De uitwerking van de thema's laat zien dat in de begroting 2016 (vastgesteld 10 november jl.) nog niet het noodzakelijke budget hiervoor is gereserveerd. Wij stellen daarom voor om voor deze twee thema's vanaf de begroting 2017 structureel extra budget beschikbaar te stellen. Hiermee kunnen we de noodzakelijke investeringen en onderhoud uitvoeren en zijn de hieraan verbonden (kapitaal)lasten gedekt in de begroting.

Voor 2016 is het nog mogelijk om met de beschikbare middelen het onderwijs en wegonderhoud uit te voeren. Dat komt vooral omdat grote investeringen die we in 2016 uitvoeren, pas vanaf 2017 tot kapitaallasten leiden. Door nu in te stemmen met het structureel ophogen van budgetten vanaf 2017 kunnen grote werkzaamheden wel in 2016 worden gestart (bijvoorbeeld de bij rioolvervangingen behorende wegconstructies, de bouw van scholen).

Sociaal domein

Het thema sociaal domein heeft betrekking op de taken die per 1 januari 2015 zijn gedecentraliseerd naar de gemeente. Het gaat om jeugdzorg, AWBZ taken in het kader van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning en Participatiewet. De gemeente ontvangt voor deze taken van het rijk een integratie-uitkering, waarop door het rijk diverse kortingen zijn toegepast. In de uitwerking van het thema sociaal domein blijkt dat voor 2016 een incidenteel tekort wordt verwacht van € 1 mln. In lijn met 2015 stellen wij voor dit incidentele tekort nog niet als budget beschikbaar te stellen, maar te volgen via de monitor bij de voorjaarsbrief 2016 en najaarsbrief 2016, en in de jaarrekeningresultaat 2016 tot uitdrukking te brengen. Voorzichtigheidshalve houden we in de doorrekening van de Argi wel rekening met een onttrekking van € 1 mln. in verband met het verwachte tekort in 2016. Wij hebben aangegeven dat de eerste twee jaren (2015 en 2016) incidentele middelen mogen worden ingezet om de continuïteit van de zorg te waarborgen en om invulling te geven aan de benodigde transformatie. Vanaf 2017 blijven wij streven naar het budgettair neutraal uitvoeren van de taken.

Wat ging er aan vooraf?

Van perspectievennota naar begroting

Op 30 juni jl. heeft uw raad de perspectievennota 2015 vastgesteld. In de perspectievennota zijn de kaders opgenomen, waarmee wij de begroting 2016 hebben opgesteld. Het gaat dan onder andere om te hanteren rentepercentages, kostenindex en voorstellen voor nieuw beleid. Deze vastgestelde kaders zijn financieel vertaald in de begroting 2016. Daarbij hebben wij in de begroting 2016 de ontwikkelingen in de algemene uitkering opgenomen en worden voorstellen gedaan met betrekking tot kostentoe rekening riool- en reinigingsheffing, het instellen van een schommelfonds voor de algemene uitkering en de verwachte wijzigingen in het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) voor wat betreft de rententoe rekening aan de grondexploitaties.

In de perspectievennota hebben wij aangegeven dat voor de thema's transitie sociaal domein, accommodatiebeleid en beheer en onderhoud openbare ruimte onvoldoende budget in de begroting aanwezig is. De afgelopen periode hebben wij nodig gehad om goed inzicht en overzicht te creëren. Dit betekent dat voor deze thema's de begroting 2016 is opgesteld conform de begroting 2015, rekening houdend met de gestelde kaders uit de perspectievennota. De begroting 2016 is door uw raad op 10 november jl. vastgesteld.

In de begroting 2016 heeft nog geen bijstelling van de beschikbare budgetten plaatsgevonden. Dit betekent dat de budgetten behorend bij de thema's (sociaal domein, accommodatiebeleid en beheer en onderhoud openbare ruimte) in meerjarig perspectief ontoereikend zijn om aan de (grotendeels wettelijke) verplichtingen te kunnen voldoen.

Nog te realiseren ombuigingen zijn opgenomen in het begrotingsresultaat

De begroting 2016 laat voor 2016 een negatief resultaat zien van ruim € 32.000. Vanaf 2017 is er sprake van een positief begrotingsresultaat van ruim € 900.000 tot ruim € 1,8 miljoen in 2019. In het begrotingsresultaat is wel de realisatie van het vastgestelde bezuinigingspakket opgenomen. In 2014 heeft uw raad ingestemd met een bezuinigingspakket van € 4 miljoen voor de periode 2014 – 2018. De realisatie van deze ombuigingen is niet geheel in het eerste jaar voorzien, maar is verdeeld over de totale periode van vier jaar.

Nota activeren, waarderen en afschrijven

Op 10 november jl. is de nota activeren, waarderen en afschrijven door uw raad vastgesteld. Deze nota is één van de stappen naar een houdbare begroting gebaseerd op een transparant en duurzaam financieel beleid. De effecten van deze nota zijn in de doorrekening van het begrotingsresultaat (paragraaf financiën van dit voorstel) meegenomen en de uitgangspunten van de nota zijn ook verwerkt in de uitwerking van de thema's zoals opgenomen in bijlage 4.

Huisvestingsprogramma 2015 – 2016 onderwijs

Op 22 september jl. zijn door uw raad de huisvestingsprogramma's voor 2015 en 2016 voor het onderwijs vastgesteld. De aanvragen die door de scholen voor 2015 en 2016 zijn ingediend zijn beoordeeld op basis van de kaders die door uw raad op 30 juni jl. zijn vastgesteld. De schoolbesturen weten nu hoeveel geld zij krijgen voor een aantal van de verouderde schoolgebouwen in Vries, Tynaarlo en Eelde-Paterswolde. Bij de vaststelling van de huisvestingsprogramma's is aangegeven dat het dekkingsvoorstel met betrekking tot de beschikbaar gestelde bedragen onderdeel zou uitmaken van de uitwerking van het thema accommodatiebeleid. In de uitwerking van het thema is hier rekening mee gehouden, waarbij ook de geactualiseerde regels uit de nota activeren, waarderen en afschrijven zijn gehanteerd.

Hoe passen de uitwerkingen van de thema's in de begroting?

Bij het vaststellen van de begroting 2016 op 10 november jl. heeft uw raad de beschikbare financiële ruimte vastgesteld als kader waarbinnen de thema's in de begroting moeten worden ingepast. Uit de uitwerkingen van de thema's blijkt dat voor het accommodatiebeleid en het beheer en onderhoud in de openbare ruimte wordt voorgesteld structureel aanvullende budgetten beschikbaar te stellen. Voor het sociaal domein worden alleen incidenteel middelen nodig geacht voor 2016.

Daarnaast heeft de door uw raad op 10 november jl. vastgestelde nota activeren, waarderen en afschrijven invloed op de begroting. In onderstaand overzicht zijn alle mutaties op de begroting opgenomen.

Uit onderstaand begrotingsresultaat en inpassing van de thema's blijkt dat het resultaat voor 2016 na verwerking van de thema's positief wordt, voor 2017 resteert een negatief resultaat van bijna € 80.000 en vanaf 2018 wordt een positief begrotingsresultaat van € 300.000 verwacht, op basis van de huidige kennis en inzichten, uitgaande van volledige realisatie van het ombuigingsplan (inclusief de onzekere taakstelling op de verbonden partijen).

Inzicht in effecten thema's (structureel)	2016	2017	2018	2019
1 Begrotingsresultaat 2016 (prim begroting)	-32.314	944.807	1.822.456	1.843.578
<i>Nota activeren, waarderen en afschrijven</i>				
2 Index op budgetten voor kapitaallasten	0	-5.546	-11.120	-16.721
3 Vastzetten budgetten kapitaallasten	0	-35.995	-69.713	-94.270
4 Vastzetten rentetoevoeging gemeentehuis	0	-16.986	-33.972	-50.958
5 Index op budget rentetoevoeging gemeentehuis	0	-2.536	-2.549	-2.549
6 Toepassen index budget kapitaallasten AB	0	-9.960	-10.009	-10.059
7 Restwaarde gemeentehuis	67.282	67.282	67.282	67.282
8 Ombuiging vastgoed uit begroting 2015	-110.000	-110.000	-110.000	-110.000
Subtotaal nota activeren	-42.718	-113.741	-170.081	-217.275
<i>Thema decentralisaties sociaal domein</i>				
9 <i>Thema decentralisaties sociaal domein</i>	0	0	0	0
Subtotaal thema sociaal domein	0	0	0	0
<i>Thema accommodatiebeleid</i>				
10 Thema accommodatiebeleid	0	-262.500	-262.500	-262.500
11 Rente MFA Yde van 4,5% naar 3,5%	-32.180	-31.481	-30.784	-30.086
Rente MFA Zeijen van 4,5% naar 3,5%	-30.687	-30.036	-29.383	-28.732
Rente Borchkwartier van 5% naar 3,5%	-105.916	-103.354	-100.794	-98.257
Rente Menso Alting van 4,5% naar 3,5%	-11.403	-11.161	-10.918	-10.676
12 Opheffen reserve IAB	304.455	314.998	326.790	340.151
Subtotaal thema accommodatiebeleid	124.269	-123.534	-107.589	-90.100
<i>Thema beheer en onderhoud openbare ruimte</i>				
13 Wegonderhoud	0	-489.968	-714.918	-740.443
14 Kapitaallasten rioolvervanging	0	-224.770	-224.770	-224.770
15 Bruggen, steigers, damwanden	0	-12.602	-210.957	-210.828
16 Verkeersregelinstallaties	0	-9.533	-9.533	-9.533
17 Extra onderhoud groen	0	-50.000	-50.000	-50.000
Subtotaal thema BOR	0	-786.873	-1.210.178	-1.235.574
Begrotingsresultaat na verwerken thema's	49.237	-79.341	334.608	300.629

In bijlage 2 is per voorgestelde begrotingswijziging een toelichting opgenomen.

Wat is het effect van de thema's op de Argi en het weerstandsvermogen?

De Argi

Voor het sociaal domein wordt voorgesteld het incidentele tekort 2016 via het jaarrekeningresultaat 2016 te dekken uit de Argi en ook voor de uitwerking van het accommodatiebeleid wordt een beslag gelegd op de incidentele middelen van de Argi. Daarnaast hebben de voorgestelde begrotingswijzigingen niet alleen effect op het begrotingsresultaat van de jaren 2016 – 2019, maar ook op het geprognostiseerde verloop van de Argi en daarmee op het beschikbare weerstandsvermogen.

Voor een volledig beeld van de effecten van de uitwerking van de thema's hebben wij in bijlage 3 het geprognostiseerde verloop van de Argi voor de jaren 2016 t/m 2025 opgenomen. Uit dit overzicht blijkt dat de voorgestelde onttrekkingen uit de Argi benodigd voor de uitwerking van de thema's sociaal domein en accommodatiebeleid kunnen worden onttrokken, rekening houdend met toevoegingen vanuit het begrotingsresultaat, vrijvallende kapitaallasten en het opheffen van de reserve IAB. Op basis van de huidige inzichten geeft het geprognostiseerde verloop van de Argi alleen voor het jaar 2022 een negatieve stand aan van € 30.000. Een negatieve stand van de Argi is niet toegestaan, maar aangezien het gaat over een begroting over 5 jaar en in de tussentijd nog voldoende kansen bestaan die van invloed zijn op de Argi, vinden wij het niet nodig daar nu direct een voorstel voor te doen. Natuurlijk blijven wij periodiek (via perspectievennota, begroting

en jaarrekening) het verloop van de Argi volgen en zullen indien nodig tijdig bijsturen om een negatieve stand van de reserve te voorkomen.

Het weerstandsvermogen

De Argi maakt onderdeel uit van het weerstandsvermogen. Als gevolg van de uitwerking van de thema's wijzigt het verloop van de Argi. Daarom is het belangrijk dat we het effect op het weerstandsvermogen toelichten.

In de begroting 2016 hebben we een nieuwe doorrekening van de benodigde weerstandscapaciteit gemaakt. Deze bedraagt ruim € 10 miljoen. Dit hebben we voor deze prognose als een constante beschouwd.

Naast de Argi bestaat het weerstandsvermogen uit de Armi, Arca, onvoorzien incidenteel en de onbenutte belastingcapaciteit. Voor de prognose zijn we voor deze onderdelen uitgegaan van de meest recente informatie over het verloop van deze onderdelen.

De opgestelde prognose van het verloop van het weerstandsvermogen voor de jaren 2016 tot en met 2025 laat zien dat de weerstandscapaciteit ruim boven de gestelde norm van 100% blijft (tussen 150% en 181%).

Hoe verder na inpassing van de thema's?

Wij vinden het belangrijk dat voor de thema's de noodzakelijke middelen voor onze ambitie en wettelijke taak in de begroting zijn opgenomen. Dat stellen we voor met deze uitwerking van de thema's. Praktisch gezien betekent dit dat we (verder) aan de slag kunnen met de transformatie van het sociaal domein, het accommodatiebeleid en de noodzakelijke uitgaven in wegen en groen.

Bij de toelichting van de thema's aan uw raad op 18 november jl. hebben wij geluisterd naar de raad en heeft uw raad aangegeven behoefte te hebben aan incidentele middelen voor (klein) nieuw beleid en het leggen van accenten op bestaand beleid. Deze behoefte delen wij met u en wij willen u in deze paragraaf aangeven op welke wijze wij met deze behoefte willen omgaan de komende periode.

De doorrekening van de thema's op het begrotingsresultaat geeft vanaf 2018 een positief saldo van € 300.000. Om dit resultaat te bereiken zullen we alle ombuigingen die in de begroting zijn opgenomen moeten realiseren. Dat maakt het gepresenteerde resultaat afhankelijk van een aantal factoren, die we niet allemaal zelf in de hand hebben. Hierbij moet onder andere gedacht worden aan het risico van het niet realiseren van de ombuigingen, met name voor de verbonden partijen. Hier zijn we namelijk afhankelijk van de andere deelnemers in de verbonden partijen.

Mogelijkheden 'klein' nieuw beleid

In ons manifest hebben wij opgenomen dat we tweemaal per jaar middelen voor nieuw beleid en intensiveringen van bestaand beleid willen voorstellen, zodat uw raad hier een integrale afweging van kan maken. Wij willen u daarom voorstellen om in februari/maart 2016 te komen met nieuwe inzichten rondom de middelen die beschikbaar kunnen worden gesteld voor (incidenteel) nieuw beleid en intensiveringen. De reden waarom wij in die periode een scherper beeld op de middelen denken te hebben is het feit dat het boekjaar 2015 dan is afgerond en het rekeningresultaat dan inzichtelijk zal zijn. Daarnaast hebben we via de decembercirculaire meer informatie van het rijk over de ontwikkeling van de algemene uitkering en hebben we een actueel inzicht in de voortgang van de realisatie van de ombuigingen.

Wij vinden het belangrijk u in februari/maart inzicht te kunnen geven in de (incidenteel) beschikbare middelen voor nieuw beleid/intensiveringen zodat u zich tijdig kan voorbereiden op de raadsdiscussies bij behandeling van de voorjaarsbrief 2016 en perspectievennota 2016. Hierin kan uw raad beslissingen nemen omtrent de inzet van de middelen.

Burgemeester en wethouders van Tynaarlo,

drs. M.J.F.J. Thijsen,

burgemeester

mr. J. Th. van Nieukerken,

gemeentesecretaris